

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de leeswijzer, waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

Dwergmeeuw (*Larus minutus*) (A177)

1. Status:

Vogelrichtlijn Bijlage I (sinds 2004). Voor Natura 2000 relevant als niet-broedvogel.

2. Kenschets

Beschrijving: De dwergmeeuw is een klein, elegant meeuwtje. Het broedgebied strekt zich uit van Finland tot ver in Siberië, met voorposten naar het westen tot in Nederland. De Europese populatie omvat 22.000 – 34.000 paar waarbij het accent op Finland en Rusland ligt. Overwinteren doen dwergmeeuwen op grote zoetwatermeren zoals op het IJsselmeer en de Kaspische Zee, maar vooral op zee; van de Oostzee in het noorden en de Middellandse Zee in het zuiden tot in de omgeving van Newfoundland. Vooral in de maanden april-mei en oktober-november trekken dwergmeeuwen door over ons land.

Relatief belang binnen Europa: De staat van instandhouding van de dwergmeeuwpopulatie in de Europese Unie is volgens 'BirdLife' gunstig. De betekenis van Nederland als doortrekgebied is aanzienlijk, al blijven de vogels doorgaans kort aanwezig. Een groot deel van de Europese populatie trekt door Nederland: naar schatting zijn dit 84.000 vogels, meer dan 50% van de populatie. Als overwinteringsgebied heeft Nederland minder grote betekenis. Naar schatting overwintert maximaal 5% in ons land.

3. Ecologische vereisten

Leefgebied: De dwergmeeuw verblijft in ons land op open wateren, grote zoetwatermeren, zoetwatermoerassen en rivieren. In het kustgebied ligt het zwaartepunt van de verspreiding in een 30 km brede strook langs de Zeeuws-Hollandse kust op de Noordzee, binnen een 10 km brede strook langs de Waddeneilanden en op het open water van het IJsselmeergebied. De dwergmeeuw foerageert graag langs waterscheidingen zoals zogenoemde stroomnaden.

Voedsel: De dwergmeeuw eet vis. Dwergmeeuwen zoeken voedsel terwijl ze boven het wateroppervlak vliegen en ze pakken hun prooi al vliegend van het wateroppervlak op. In het IJsselmeergebied eet de dwergmeeuw in de winter vooral kleine, hooguit 80 mm grote spiering en pos. Elders eet hij waarschijnlijk vis van vergelijkbare grootte. Men weet weinig van zijn dieet.

Rust: De dwergmeeuw zoekt zijn voedsel in het voorjaar ook in gebieden met zeer intensieve recreatie. Hij lijkt weinig gevoelig voor verstoring, vooral omdat ook de voornaamste rustgebieden op het open water te vinden zijn.

4. Huidig voorkomen

Doortrek van de dwergmeeuw vindt in ons land vooral plaats langs de kust. In het voorjaar ziet men de dwergmeeuw ook relatief veel doortrekkend over het binnenland. Overwintering van dwergmeeuwen vindt plaats op het IJsselmeer.

5. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends in Nederland; recente ontwikkelingen: Zeetrekellingen wijzen op een mogelijke toename van langstreckende dwergmeeuwen. Ook lijkt tegenwoordig de piek van de doortrek in het voorjaar zo'n twee weken vroeger te vallen dan in de jaren zeventig en tachtig. De indruk bestaat dat de betekenis van het IJsselmeer als overwinteringsgebied is afgenomen.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreiding: gunstig
De verspreiding van de dwergmeeuw is niet wezenlijk veranderd.

Beoordelingsaspect populatie: matig ongunstig
Waarschijnlijk neemt de in het IJsselmeer overwinterende dwergmeeuwenpopulatie af.

Beoordelingsaspect leefgebied: matig ongunstig
De afname van de overwinterende dwergmeeuwen in het IJsselmeer kan een gevolg zijn van de aldaar afnemende stand van de spiering.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: matig ongunstig
Als de overwinterende aantallen dwergmeeuwen dalen met de afname van de spieringstand, en dit een gevolg is van klimaatsverandering, dan is het toekomstperspectief in ieder geval voor het IJsselmeer niet gunstig.

Landelijke instandhoudingsdoelstelling: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Streefbeeld bij de landelijke instandhoudingsdoelstelling: Een herstel van het voedselaanbod in het IJsselmeer is nodig voor een gunstige staat van instandhouding van de overwinterende populatie van de dwergmeeuw.

Oordeel: matig ongunstig

Beoordeling staat van instandhouding		
Aspect	1981	2004
Verspreiding	gunstig	gunstig
Populatie	gunstig	matig ongunstig
Leefgebied	?	matig ongunstig
Toekomst	gunstig	matig ongunstig
Eindoordeel	gunstig	matig ongunstig

6. Bronnen

- Keijl G.O. & Leopold M.F. 1997. Massaal foeragerende Dwergmeeuwen *Larus minutus* voor de Hollandse kust in april 1996. Sula 11: 17-20.
- Voslamber B. 1991. Meeuwen in het IJsselmeergebied: voedseloecologie van zeven op het meer voorkomende soorten. Intern rapport 1991-9 liw. Rijkswaterstaat, Directie Flevoland. Lelystad.